

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Marek Górecki

Sędziowie: SA Roman Stachowiak, SA Jan Futro (spr.)

po rozpoznaniu dnia 31 lipca 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa P. P.

przeciwko Bankowi (...) SA z siedzibą w W.

o zwolnienie od egzekucji

na skutek zażalenia pozwanego

na zarządzenie Przewodniczącej w Sądzie Okręgowym w Poznaniu z dnia 19 maja 2014 r.

sygn. akt XII C 55/14

oddala zażalenie.

Jan Futro Marek Górecki Roman Stachowiak

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem Przewodnicząca zwróciła pozew wskazując, jako podstawę rozstrzygnięcia przepisy art.130 § 2 k.p.c. w zw. z art. 107 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.), albowiem powód, pomimo wezwania doręczonego mu w dniu 10 lutego 2014 roku nie uiścił opłaty od pozwu.

W uzasadnieniu wskazała, że składając pozew o zwolnienie zajętych przedmiotów od egzekucji powód wniósł o zwolnienie go od kosztów sądowych. Na podstawie oświadczenia powoda i złożonych dokumentów Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego w Gnieźnie ustalił, że powód jest kawalerem, dzierżawi grunt rolny o powierzchni 250 ha, posiada 2 ciągniki, siewnik do kukurydzy i 3 samochody, średni miesięczny dochód powoda w okresie od kwietnia do czerwca 2013 roku wyniósł 47 733,48 zł, a powód nie wyszczególnił i nie udokumentował miesięcznych wydatków, oświadczając jedynie, że ma do spłacenia kredyt w wysokości 500 000 złotych. Mając na względzie powyższe postanowieniem z dnia 16 października 2013 roku Referendarz Sądowy wniosek powoda oddalił, wskazując, że powód nie wykazał, iż nie może ponieść kosztów sądowych w niniejszej sprawie.

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy w Gnieźnie, rozpoznając skargę powoda na orzeczenie Referendarza Sądowego utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy, wskazując w uzasadnieniu dodatkowo m.in., że powód nie udokumentował wydatków. Nadto wskazał, że powoda nie można zaliczyć do osób najuboższych. Prowadzi on bowiem działalność gospodarczą, która przynosi mu miesięczny dochód na poziomie 50 000 zł, posiada wartościowe maszyny i pojazdy, dzierżawi 250 ha ziemi i - jak podał w oświadczeniu - dokonuje inwestycji.

Po sprecyzowaniu wartości przedmiotu sporu i przekazaniu sprawy Sądowi Okręgowemu, powód w odpowiedzi na wezwanie do uiszczenia opłaty od pozwu w wysokości 12 900 zł, ponownie wniósł o zwolnienie go od kosztów sądowych, podając, że nie jest w stanie uiścić opłaty. Do wniosku dołączył oświadczenie majątkowe, z którego wynika, że dochód roczny powoda w 2012 roku wyniósł 14 000 zł - z tytułu prowadzenia firmy i 110 000 zł - z tytułu dzierżawy gruntów. Podał, że obciąża go kredyt kupiecki na 600 000 zł oraz umowy leasingu na kwotę 200 000 zł i 80 000 zł, a nadto liczne kredyty samochodowe i gotówkowe. Podał, że suma łącznych rat wynosi 20 840 zł.

Postanowieniem z dnia 19 maja 2014 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu odrzucił wniosek powoda na podstawie art. 107 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Nie ma bowiem żadnych podstaw, aby uznać, że zaszły nowe okoliczności, polegające na tym, że powód w oświadczeniu majątkowym podał swój dochód z 2012 roku tj. sprzed 2 lat. Natomiast dochód powoda w 2013 roku za okres od kwietnia do czerwca 2013 roku wyniósł prawie 50 000 zł miesięcznie. Z oświadczenia nie wynika nadto, czy kolejne wymienione we wniosku kredyty i zobowiązania stanowią nowe okoliczności, które zaistniały po oddaleniu poprzedniego wniosku, czy też stanowią inwestycje, na które powód powoływał się już w pierwszym wniosku, co zostało uznane przez Sąd za przejaw dobrych możliwości płatniczych powoda. Należy przy tym podkreślić, że jedną z okoliczności, które były podstawą oddalenia wniosku był brak udokumentowania wydatków, który to argument nadal pozostaje aktualny. Nie zmieniła się także sytuacja majątkowa powoda, która także sama w sobie była podstawą oddalenia poprzedniego wniosku. Także różnica w wysokości należnej opłaty od pozwu, będąca następstwem sprecyzowania wartości przedmiotu sporu (10 100 zł a 12 900 zł) przy dochodach powoda z 2013 roku nie jest aż tak istotna, by uzasadniała ponowne rozpoznanie wniosku.

Na zarządzenie to zażalenie wniósł pozwany domagając się jego zmiany i przyjęcia pozwu do merytorycznego rozpoznania przez Sąd I instancji lub uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Ponadto wniósł o rozpoznanie w trybie art. 380 k.p.c. postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 19 maja 2014 roku odrzucające wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych z dnia 12 lutego 2014 roku i przynajmniej częściowe zwolnienie powoda od ponoszenia tak wysokich kosztów od pozwu, które Sąd określił na kwotę 12 900 złotych, której to kwoty powód nie jest w stanie ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie a brak choćby częściowego zwolnienia powoda od kosztów sądowych pozbawi powoda obrony jego praw określonych w Konstytucji i to jedynie z powodu, że powód nie ma wystarczających środków na opłacenie pozwu.

W uzasadnieniu stwierdził, że jest osobą młodą niedoświadczoną, rozpoczynającą działalność rolniczą. Nie ma wykształcenia prawniczego i był przekonany, że wypełniając wezwania Sądów do uzupełnienia braków formalnych pozwu czy innych uchybień pozwu będzie mógł sam bronić przed Sądem swoich praw. W szczególności nie był świadomy, że nie mógł złożyć ponownego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Sąd biorąc jedynie pod uwagę przepisy prawa postanowieniem z dnia 19 maja 2014 roku odrzucił ponowny wniosek powoda o zwolnienie od kosztów z dnia 12 lutego 2014 roku. Sąd wydając zarządzenie z dnia 19 maja 2014 roku i postanowienie z dnia 19 maja 2014 roku sygn. akt: XII C 55/14 może działał zgodnie z literą prawa, ale nie można by powiedzieć, że stanowisko Sądu odpowiada prawu i zasadom współżycia społecznego, gdyż powód tymi aktami został pozbawiony prawa do sprawiedliwego osądu Jego praw a sam brak pieniędzy na opłacenie pozwu, (który powód musiał wszcząć, aby bronić swych praw) nie może być przyczyną pozbawienia powoda prawa do sądu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie jest po niezasadne.

Powód nie kwestionuje, że zachodziła podstawa do odrzucenia jego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

W tej sytuacji ponownie złożony wniosek nie przerwał biegu terminu do wykonania zarządzenia Sądu z dnia 30 stycznia 2014 r. dotyczącego uiszczenia opłaty sądowej w wysokości 12 900 zł. Zarządzenie to doręczono powodowi 10 lutego 2013 r. a termin jego wykonania minął 17 lutego 2013 r.

W tej sytuacji Przewodnicząca była zobowiązana na podstawie art. 130 § 2 k.p.c. pozew zwrócić.

Na marginesie tylko wskazać można, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc Państwa dla osób, które z uwagi na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny. Instytucja ta ma wyjątkowy charakter gdyż zasadą jest ponoszenie przez strony kosztów postępowania sądowego. Zwolnienie od kosztów jest, zatem swego rodzaju kredytem (często bezzwrotnym) udzielanym przez Państwo osobom najuboższym, by w ten sposób nie zamknąć im drogi sądowej dla dochodzenia przysługujących im praw. Powód z jego dochodami do takich osób nie należy. Jedyne jako przykład wskazać można, że jeszcze w maju 2013 r. kupował samochód osobowy M. za 95 000 zł.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 398 k.p.c. orzekł jak w postanowieniu.

Jan Futro Marek Górecki Roman Stachowiak